

Vergaderjaar 2011–2012

33 204

Wijziging van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet maatschappelijke ondersteuning in verband met invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor de vaststelling van de eigen bijdragen voor zorg of voorzieningen op grond van die wetten

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 16 april 2012

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, belast met het voorbereidend onderzoek van voorliggend wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de in het verslag opgenomen vragen en opmerkingen afdoende door de regering worden beantwoord acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Algemeen	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Het voorstel	6
1.3 De inkomensgevolgen en budgettaire effecten	7
1.4 Administratieve lasten	9

1. ALGEMEEN*1.1 Inleiding*

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van voorliggend voorstel om een vermogensinkomensbijtelling in te voeren ten aanzien van de eigen bijdragen in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Zij hebben enkele vragen en opmerkingen.

Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat 4% van het box 3 vermogen bij het bijdrageplichtige inkomen zal worden meegeteld als indicatie voor de vermogenspositie van de verzekerde. Is dit naar de mening van de regering een belasting op sparen/vermogensopbouw? Verwacht de regering dat deze maatregel negatieve gevolgen zal hebben voor het spaargedrag van Nederlanders?

In de memorie van toelichting geeft de regering helder aan dat gemeenten een eigen bijdrage mogen heffen in de Wmo, maar dat zij hierbij gebonden zijn aan de in het Besluit maatschappelijke onder-

steuning geregelde inkomensafhankelijke maxima. De leden van de VVD-fractie hebben al meerdere keren aandacht gevraagd voor het feit dat er gemeenten zijn/waren die onterecht en in strijd met de wet inkomensgrenzen hanteerden in de Wmo. De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in de beantwoording van mondelinge vragen over dit onderwerp ook helder aangegeven dat dit niet mag, en dat gemeenten dit niet horen te doen. Daarnaast heeft de staatssecretaris toegezegd de aangekaarte problematiek bij overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) te betrekken, zodat zij hun leden helder kunnen informeren dat deze gang van zaken niet is toegestaan. Kan de regering terugkoppelen hoe dit overleg met de VNG verlopen is, op welke wijze de gemeenten door de VNG zijn geïnformeerd en hoe de gemeenten hebben gereageerd op deze informatie? Is dit aspect nu voldoende duidelijk voor gemeenten en houden zij zich inmiddels weer aan de wet?

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de AWBZ en de Wmo in verband met invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor de vaststelling van de eigen bijdragen voor zorg of voorzieningen op grond van die wetten. Genoemde leden zijn van mening dat betaalbare en goede zorg voor iedereen beschikbaar moet zijn. Er geldt nu in de AWBZ een eigen bijdrage die hoger wordt naarmate iemand een hoger inkomen heeft. De sterkste schouders dragen dan de zwaarste lasten, concluderen deze leden, en dat vinden zij een goede zaak.

De leden van de fractie van de PvdA zijn echter van mening dat er meer en andere hervormingen nodig zijn om solidariteit en betaalbaarheid van het zorgsysteem te kunnen blijven waarborgen in de toekomst. Genoemde leden kiezen voor een inkomensafhankelijke premie en inkomensafhankelijke eigen bijdragen. Voor de financiering van de (basis)zorg blijven in de voorstellen van deze leden maar twee geldstromen over: een landelijk gefinancierde basiszorg en een lokaal gefinancierde Wmo. Voor de leden van de PvdA-fractie is het sec invoeren van een vermogenstoets zonder verdere hervormingen in het financieringsstelsel door te voeren geen stap in de goede richting. Voor de intramurale AWBZ zijn de leden van de fractie van de PvdA wel voorstander van introductie van een vermogenstoets. Echter, wel in het licht van de voorgestelde hervormingen door deze leden.

De leden van de PvdA-fractie stellen dat op deze manier dit voor de burger een vereenvoudiging betekent en dat de bureaucratie rond de zorgtoeslag zo komt te vervallen. Voor de zorgaanbieder haalt het drempels weg voor werkelijke samenwerking in de zorg. Kwaliteit in de zorg kost geen geld, maar levert vooral geld op, stellen zij. Deze leden stellen dat door de wijze van vaststelling van de grondslag van de premieheffing, de franchise, de hoogte van de premie en een aanvulling voor zeer specifieke groepen als chronisch zieken en gehandicapten men ervoor zorgt dat de lasten eerlijk worden verdeeld. De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op bovenstaande en een toelichting op de voorkeur voor een constructie waarin alleen de vermogenstoets wordt ingevoerd in de AWBZ en de Wmo.

Bij het invoeren van de vermogenstoets zoals deze nu door de regering is voorgesteld hebben de leden van de PvdA-fractie enkele vragen en bezwaren. Zij vragen ten eerste waarom er in dit wetsvoorstel geen evaluatiebepaling is opgenomen om de inkomensgevolgen voor de uiteenlopende cliëntengroepen in de gaten te houden. Deze leden vinden dat een evaluatiebepaling zeer op zijn plaats is, gezien de veelheid aan maatregelen in de zorg van de afgelopen termijn en de zeer uiteenlopende cliëntengroepen waarop deze maatregel betrekking heeft. Door een vermogenstoets in te voeren zonder overigens naar de verdere situatie van personen te kijken lopen burgers in deze constructie het risico enorm veel van hun totale inkomen aan zorgkosten kwijt te zijn, stellen deze

leden. Graag horen de leden van de fractie van de PvdA waarom de regering een dergelijke bepaling niet heeft opgenomen in de voorgestelde wetswijziging. Een evaluatiebepaling zou een belangrijke monitor zijn voor deze, in de ogen van genoemde leden, onwenselijke neveneffecten. De leden van de PvdA-fractie willen echter ook een probleem van andere aard aankaarten. Veel ouders die een gehandicapt kind hebben, sparen om de financiële toekomst van hun kind veilig te stellen als zij er zelf niet meer zijn. Met de voorgestelde wetswijziging worden deze ouders echter wellicht gestraft voor dit verantwoorde gedrag, stellen deze leden. Dit vinden zij een kwalijke zaak. Ouders die financiële keuzes maken en sparen om hun gehandicapte kind ook in de toekomst te ondersteunen mogen hierom niet gestraft worden. Hoe gaat de regering dit probleem oplossen? Maar ook personen die voor hun eigen toekomst sparen en de toekomst financieel zeker willen stellen worden door op de voorgestelde wijze een vermogensbijtelling in te voeren gestraft voor verantwoordelijk gedrag. De leden van de fractie van de PvdA vinden dat door een inkomensafhankelijke premie en eigen bijdragen dit effect kan worden voorkomen. Hoe staat de regering hier tegenover? Hoe gaat de regering voorkomen dat deze negatieve effecten optreden?

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de AWBZ en de Wmo in verband met invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor de vaststelling van de eigen bijdragen voor zorg of voorzieningen op grond van die wetten. Deze leden hebben hierover één vraag die in het vervolg aan de orde zal komen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot een vermogensinkomensbijtelling voor de eigen bijdragen in de AWBZ en de Wmo. Deze leden vinden het vrij normaal dat mensen voor het kostbare goed van zorg en ondersteuning een eigen bijdrage betalen. Dat bevordert ook een bewust gebruik van zorg en ondersteuning en ontmoedigt onnodig gebruik. Deze leden vinden het ook terecht dat mensen die beschikken over een relatief groot vermogen niet langer worden ontzien bij het betalen van een eigen bijdrage in de zorg en ondersteuning. Zij hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen. De leden van de CDA-fractie vinden de toelichting op de keuze voor 4% vermogensinkomensbijtelling niet erg helder. Het had volgens deze leden met evenveel recht ook 5 of 6 of 3% kunnen zijn. De regering geeft aan dat voor 4% is gekozen omdat men een besparing van € 80 miljoen wil realiseren. Zijn er nog andere argumenten te noemen waarom nu juist voor 4% is gekozen?

Daarnaast willen de leden van de CDA-fractie erop wijzen dat bij de uitvoering van de Wmo vele gemeenten zich inspannen om de ondersteuning zo goed mogelijk bij de meest kwetsbare burgers terecht te laten komen. Met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep dat een inkomensgrens niet is toegestaan in de Wmo hebben enkele gemeenten hun beleid moeten bijstellen. Niettemin merken deze leden dat veel gemeenten toch behoefte hebben een inkomensgrens te mogen hanteren. Dat wordt voor hen des te meer van belang wanneer zij straks ook verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de taak begeleiding en het vervoer van en naar de dagbesteding. In navolging van deze gemeenten ervaren deze leden het als onwenselijk dat iemand met een groot vermogen nog een vergoeding krijgt voor het vervoer, terwijl mensen met een klein vermogen en gering inkomen een relatief hoge eigen bijdrage betalen. Genoemde leden vinden het begrijpelijk dat gemeenten bij het compenseren rekening willen houden met de financiële situatie van de cliënt en/of het cliëntsysteem. Graag horen deze leden van de regering wat de voor- en nadelen zijn van het invoeren van een inkomensgrens voor individuele of collectieve voorzieningen. Tevens horen zij graag wat volgens de regering een billijke inkomens/vermogensgrens zou zijn

waarbij de gemeente mensen erop kan wijzen dat zij de individuele voorziening ook zelf kunnen bekostigen.

De leden van de SP-fractie hebben met teleurstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel waarmee de regering wil regelen dat eigen vermogen wordt meegeteld bij het inkomen op basis waarvan de hoogte van een eigen bijdrage in de AWBZ en de Wmo wordt vastgesteld. De regering bezuinigt hiermee structureel € 80 miljoen op zorgbehoevende mensen, waarbij het voor het overgrote deel (€ 60 miljoen) gaat om mensen die voor de zorg moeten verblijven in een zorginstelling. Deze leden vragen de regering welke keuze deze mensen hebben. Kunnen zij zomaar besluiten om niet langer in een instelling te verblijven indien zij de last van de eigen bijdrage te zwaar vinden? Het gaat om mensen die zo'n intensieve zorg nodig hebben dat daarbij verblijf noodzakelijk is. Niemand verruilt met plezier eigen huis en haard voor een zorginstelling.

Genoemde leden wijzen erop dat mensen die voor hun zorg afhankelijk zijn van de AWBZ voor het grootste deel behoren tot de mensen met lagere inkomens die zich geen luxe particuliere zorg kunnen veroorloven. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat eerlijke verdeling van AWBZ-premies slechts kan worden bereikt door deze voor een groter deel inkomensafhankelijk te maken, dat wil zeggen over meerdere schijven te heffen. Genoemde leden wijzen eigen bijdragen in de zorg af, omdat deze een belasting vormen op het nodig hebben van zorg. Waarom legt de regering de rekening alleen neer bij mensen die zorg nodig hebben en niet tevens bij gezonde mensen? Het eenzijdig neerleggen van de rekening bij zorgbehoevenden is niet solidair. Het verdelen van de zorgkosten naar financiële draagkracht is dat wel. De regering kiest niet voor inkomensafhankelijke verdeling, maar voor het bijtellen van eigen vermogen bij de berekening van de eigen bijdrage op basis van een fictief rendement op dat vermogen. De leden van de SP-fractie vinden dit een nogal omslachtige werkwijze. Zij vragen de regering uitgebreid te motiveren waarom niet is gekozen voor een echte inkomensafhankelijke verdeling via de premie of belasting en hierbij zowel in te gaan op het genoemde morele als formele bezwaar.

De leden van de SP-fractie vragen de regering of zij het rechtvaardig vindt om een 35-jarige gehandicapte jongen die zijn hele leven al op het minimum zit, maar nu een erfenis heeft gekregen, hiervoor te straffen. Deze leden vragen tevens of de regering het rechtvaardig vindt om iemand die zijn hele leven hard heeft gewerkt als kleine ondernemer voor weinig geld en zijn zaak heeft verkocht als appeltje voor de dorst, te straffen (mits hij zijn geld niet heeft weggezet als durfkapitaal).

De leden van de SP-fractie vragen de regering een toelichting te geven op de vaststelling van de Raad van State dat het voorliggende wetsvoorstel vooral personen zal treffen met weliswaar een vermogen, maar met een laag inkomen. Deze leden zien dat de hoogste inkomens wederom worden ontzien. Zo worden bijvoorbeeld beleggingen in durfkapitaal niet meegeteld. Over het algemeen zal een persoon met een laag inkomen en vermogen, dit vermogen niet kunnen wegzetten als «speelgeld», in tegenstelling tot iemand met een hoog inkomen en vermogen. De eerste persoon moet immers spaargeld achter de hand houden, mocht het inkomen niet toereikend zijn om de maand door te komen of onvoorziene uitgaven te dekken. De persoon met het hoge inkomen daarentegen, kan van dat inkomen probleemloos rondkomen en kan het zich derhalve veroorloven om vermogen weg te zetten op een plek die is uitgezonderd van de vermogensbijtelling. Mensen met hoge inkomens kunnen zich op deze wijze ook ontwijkgedrag veroorloven, in tegenstelling tot mensen met lage inkomens. Is het overigens niet zo dat, ongeacht hun inkomenspositie, mensen ook onder de grens voor vermogensbijtelling kunnen blijven door belastingvrij te schenken aan hun (meerderjarige) kinderen? Op grond waarvan denkt de regering de beoogde bezuiniging te halen

indien er zoveel ontwijkingsmogelijkheden bestaan? De leden van de SP-fractie vragen de regering ook in te gaan op de vaststelling van de Raad van State dat de grondslag voor de vermogensrendementsheffing niet geschikt is om de draagkracht naar vermogen van een persoon vast te stellen en tot willekeurige uitkomsten zal leiden.

De leden van de SP-fractie vragen de regering toe te lichten waarom in de discussie over de vermeende onbetaalbaarheid van de volksverzekering AWBZ niet wordt ingegaan op het feit dat een groot deel van de opgebrachte AWBZ-premies niet ten goede komt aan zorg, maar verdwijnt in heffingskortingen. Het valt naar het oordeel van deze leden niet uit te leggen dat wordt ingegrepen in de zorg of in de inkomenspositie van zorgbehoevende mensen, terwijl ongeveer de helft van de opgebrachte premies niet eens aan zorg wordt besteed, maar wegglekt naar andere bestemmingen. Ook van het deel van de premie dat wel naar de AWBZ-zorg gaat, komt slechts een klein deel daadwerkelijk ten goede aan het zorgproces. De rest blijft hangen in bureaucratie, reserves, vastgoed-perikelen, dikdoenerij van managers en bestuurders, kosten voor profileringdrang van instellingen ten opzichte van concurrenten en andere verschijnselen als gevolg van de marktwerking in de zorg.

De leden van de SP-fractie stellen vast dat de regering feitelijk twee argumenten noemt voor het voorliggende wetsvoorstel: er moet worden bezuinigd en het staat in het regeer- en gedoogakkoord. Deze leden vinden het schokkend dat wederom wordt bezuinigd op de meest kwetsbaren terwijl de hoogste inkomens worden ontzien, dat niet wordt gekozen voor daadwerkelijke solidaire verdeling van de zorgkosten en dat de regering niet eens de moeite neemt om een dergelijke ingrijpende maatregel fatsoenlijk te motiveren. Hiermee lijkt er weer sprake van een ordinaire en eenzijdige bezuinigingsmaatregel die hopelijk op verzet vanuit de Kamer kan rekenen.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de wijziging van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet maatschappelijke ondersteuning in verband met invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor de vaststelling van de eigen bijdragen voor zorg of voorzieningen op grond van die wetten. Deze leden ondersteunen de gedachte dat de bijdrage die personen betalen voor de zorg die zij ontvangen niet slechts gebaseerd is op hun inkomen, maar ook op het betreffende vermogen. Toch hebben genoemde leden over de uitwerking van de wijziging enkele vragen die zij aan de regering willen voorleggen.

De leden van de D66-fractie constateren dat de keuze om 4% van het vermogen (boven het heffingvrije vermogen) bij het verzamelinkomen op te tellen een willekeurige keuze is. Wil de regering toelichten op basis waarvan deze keuze gemaakt is?

De regering geeft aan dat wanneer het inkomen dat personen genereren vanuit hun vermogen niet voldoende is om de hogere eigen bijdrage te kunnen dekken, het vermogen zelf hiervoor voldoende dekking biedt. De leden van de D66-fractie willen graag weten hoe de regering kijkt naar personen die door deze wetswijziging op basis van hun vermogen een hogere eigen bijdrage moeten betalen, maar wiens vermogen grotendeels is vastgelegd in, bijvoorbeeld, een huis of andere langlopende beleggingen. Tot welke grens acht de regering het wenselijk dat zij hun vermogen, bijvoorbeeld vastgelegd in een huis, «opeten» om te voorzien in de stijgende kosten? In hoeverre vreest de regering dat door een dergelijke wetswijziging het opbouwen van vermogen wordt ontmoedigd? Met het oog op het feit dat de eigen bijdrage voor de AWBZ en soortgelijke regelingen in Nederland laag is in vergelijking met andere Europese landen, zouden de leden van de D66-fractie graag vernemen welke verdere ruimte de regering ziet om, door middel van het verhogen van de eigen bijdrage, de stijgende kosten van de AWBZ in te dammen.

Voorts zouden deze leden graag van de regering vernemen hoe de voorgestelde wetwijziging zich verhoudt tot alternatieven voor het huidige systeem van de AWBZ, zoals bijvoorbeeld zorgsparen, waarbij het collectief financieren van individuele zorgkosten wordt teruggedrongen en mensen gestimuleerd worden kostenbewust en gezonder te leven.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel, waarin de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet maatschappelijke ondersteuning worden gewijzigd in verband met invoering van een vermogensinkomensbijtelling voor de vaststelling van de eigen bijdragen voor zorg of voorzieningen op grond van die wetten. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen die zij de regering in dit verslag voorhouden.

Waarom wordt voor het begrip vermogen aangesloten bij hetgeen daaronder in de artikelen 5.5 en 5.6 van de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt verstaan, zo vragen de leden van de SGP-fractie. Ziet de regering in dat er hierdoor een verschil in vermogensinkomensbijtelling kan ontstaan tussen enerzijds mensen onder de 65 jaar en anderzijds mensen boven de 65 jaar? Waarom is de vraag of iemand maatschappelijke beleggingen heeft relevant voor het bepalen van de eigen bijdrage? Zou het in het kader van dit wetsvoorstel niet eenduidiger zijn om voor iedereen dezelfde grens te trekken?

1.2 Het voorstel

De leden van de PvdA-fractie maken zich zorgen om de mogelijke problemen die zullen ontstaan door op deze wijze een vermogensbijtelling voor burgers in te voeren. Deze leden willen van de regering weten hoe zij mogelijk ontwijkgedrag gaat opsporen en aanpakken. Zij zouden zich kunnen voorstellen dat burgers bijvoorbeeld giften aan hun kinderen gaan geven, of grote uitgaven gaan doen, om net onder de grens voor het vermogen te komen waarbij de eigen bijdrage geleverd moet worden. Hoe wordt met deze mogelijkheid rekening gehouden? Genoemde leden lezen dat het verzamelen van de gegevens over eigen vermogen makkelijk te doen is via de aangiften die personen nu toch al doen bij de Belastingdienst. Zij vragen echter hoe betrouwbaar deze gegevens daadwerkelijk zijn. Heeft de regering daar inzicht in? De Raad van State geeft tevens mogelijke problematiek aan van dezelfde aard naar aanleiding van de ervaringen met de Wet op de bejaardenoord. De leden van de fractie van de PvdA vragen tevens of deze voorgestelde wetwijziging niet een regeling is die zichzelf na verloop van tijd uitdooft. Deze leden stellen dat de kans groot is dat een gedeelte van de mensen op wie de regeling betrekking gaat hebben door de grens heen zullen zakken van de vermogensbijtelling na enkele jaren een eigen bijdrage geleverd te hebben. De eigen bijdragen zorgen voor een zodanig grote impact op het eigen vermogen dat een groot deel van de mensen met een relatief laag vermogen binnen 1 à 2 jaar onder de vermogensgrenzen uitkomt. Wat is de visie van de regering hierop?

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen die betrekking hebben op personen die zowel zorg uit de AWBZ als uit de Wmo ontvangen. Hoe zijn de eigen bijdragen voor deze personen georganiseerd? Worden de eigen bijdragen voor deze mensen gelinkt aan elkaar? Is het zo dat als een persoon al een eigen bijdrage levert in de Wmo, dit niet meer in de AWBZ hoeft en andersom? Of worden de eigen bijdragen evenredig verdeeld? Deze leden zouden hierover graag meer informatie krijgen van de regering.

De leden van de CDA-fractie willen graag weten of dit wetsvoorstel op een of andere manier rekening houdt met het gezins/huishoudinkomen of alleen met het partnerinkomen. Kan het straks zo zijn dat het vermogen

van de inwonende zoon of dochter ook wordt meegerekend bij het bepalen van de hoogte van de eigen bijdrage of gaat het alleen om het inkomen van de fiscale partner? Is het rekening houden met het inkomen van de fiscale partner voor de gemeenten bij de uitvoering van de Wmo een keuze of zijn ze daartoe verplicht?

De leden van de SP-fractie vragen een beschouwing over de positie van fiscale partners. Vindt de regering het wenselijk dat echtparen, waarvan de ene helft in een instelling woont, wellicht scheiding moeten overwegen om verdere inkomensachteruitgang te vermijden?

De leden van de SP-fractie verzoeken de regering ook om toe te lichten wat de gevolgen zullen zijn van het voorliggende wetsvoorstel voor de zak- en kleedgeldgrens. Kan de regering uitsluiten dat meer mensen onder deze grens zullen zakken? Zo ja, hoe kan de regering dit garanderen?

De leden van de D66-fractie vragen de regering een toelichting te geven op het voornemen om als basis voor het verzamelinkomen de financiële situatie van twee jaar terug te nemen. Waarop is deze termijn gebaseerd? Hoe is de regering voornemens om te gaan met gevallen waarin het vermogen van personen sterk fluctueerde over de laatste twee jaar? Is het mogelijk in die gevallen in een uitzonderingsgrond dan wel beroepsmogelijkheid te voorzien? Indien nee, kan de regering toelichten waarom daarvoor niet gekozen wordt?

1.3 De inkomensgevolgen en budgettaire effecten

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat deze maatregelen € 80 miljoen opleveren, waarvan € 60 miljoen wordt opgebracht door cliënten in intramurale instellingen. De leden van de VVD-fractie vragen door wie de overige € 20 miljoen wordt opgebracht. Daarnaast is het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevraagd om na te gaan of meer recente vermogensgegevens leiden tot aanpassing van deze bedragen. Heeft het CBS inmiddels antwoord gegeven op deze vraag? Zo ja, wat is hun inschatting? Zo nee, wanneer verwacht de regering een reactie?

De leden van de PvdA-fractie willen nog enkele aspecten van de uitvoering van de voorgestelde maatregel aankaarten. In de memorie van toelichting (blz. 4) is te lezen dat het CAK de uitvoeringsaspecten van deze maatregel in kaart gebracht heeft. Het CAK heeft aangegeven dat de maatregel in technische zin eenvoudig is uit te voeren en dat zij vooral extra werk verwacht dat voortvloeit uit contacten met verzekerden die met de gevolgen van de vermogensinkomensbijtelling worden geconfronteerd. Genoemde leden moeten echter constateren dat er in het verleden grote problemen geweest zijn met het innen van de eigen bijdrage. Deze leden zouden graag van de regering willen horen hoe zij gaat voorkomen dat er problemen ontstaan bij het CAK.

De leden van de PVV-fractie vragen welke verwachting de regering heeft met betrekking tot de hoogte van de uitvoeringskosten van deze wetswijzigingen.

De leden van de CDA-fractie maken zich zorgen dat sommige mensen, met name de middeninkomens of mensen met een net bovenmodaal inkomen, door de gewijzigde eigen bijdrage systematiek in de problemen komen. Volgens de memorie van toelichting gaan mensen alleen al door deze maatregel er gemiddeld € 15, € 40 of € 130 op achteruit per maand. Ook de Raad van State wijst op de inkomenseffecten, vooral in het licht van de cumulatieve effecten van diverse inkomensafhankelijke bijdragen. Ook wijst de Raad erop dat niet is aangesloten bij de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). Kan de regering nog eens

toelichten waarom het wenselijk is voor de eigen bijdrage in de AWBZ en Wmo af te wijken van de Awir en hoe de inkomenseffecten uitpakken voor de genoemde groepen? Kan het zijn dat mensen uit deze groepen vanwege de andere berekening van de eigen bijdrage straks wel in staat zijn om zorg te ontvangen, maar niet meer in hun eigen huis kunnen leven omdat zij hun huis hebben moeten opeten om de eigen bijdrage te kunnen betalen, of is het eigen huis nu juist uitgezonderd van de vermogensinkomensbijtelling? Kan de regering toelichten welke vermogensbestanddelen niet worden meegerekend en welke wel?

De leden van de CDA-fractie horen nog steeds veel klachten over de berekening van de eigen bijdrage via het CAK. Zo loopt de betaling en daadwerkelijke afrekening vaak nog twee jaar achter op het lopende jaar. Dat betekent dat mensen een grote achterstand kunnen opbouwen bij het betalen van hun eigen bijdrage voor zorg en ondersteuning. Dat kan in het lopende jaar tot actuele financiële betalingsproblemen leiden. Ook is er een verschil tussen de verwachte maximale eigen bijdrage voor een bepaald jaar en de daadwerkelijke rekening achteraf op basis van de in dat jaar geleverde zorg en ondersteuning. Deze leden begrijpen dat het CAK afhankelijk is van anderen bij het berekenen van de daadwerkelijke eigen bijdrage. Waarop baseert de regering dan toch dat het CAK in staat is deze maatregel simpel uit te voeren? Komt uit de uitvoeringstoets van het CAK alleen dat het informeren van cliënten een aandachtspunt is? Wat wordt bedoeld met het wegnemen van «andere onzekerheden» bij de verdere uitwerking van deze maatregel?

De leden van de SP-fractie stellen vast dat de Raad van State bijzonder kritisch is over het voorliggende wetsvoorstel. Evenals de Raad van State menen deze leden dat een uitgebreid overzicht van de cumulatieve koopkracht- en andere sociaal-economische effecten van de stapeling van bezuinigingsmaatregelen door dit kabinet, die met name ouderen, chronisch zieken en gehandicapten treffen, noodzakelijk is om een oordeel te kunnen vellen over het voorliggende wetsvoorstel. De leden van de SP-fractie schrikken van de verstrekte gegevens hierover in de memorie van toelichting, waaruit blijkt dat mensen met een hoge eigen bijdrage voor zorg met verblijf er gemiddeld € 130 per maand op achteruit zullen gaan, mensen met een lage eigen bijdrage voor zorg met verblijf € 40 en mensen met een eigen bijdrage voor zorg zonder verblijf gemiddeld € 15. Naast de vraag in hoeverre een dergelijke aantasting van de financiële positie gerechtvaardigd en verantwoord is, willen genoemde leden graag weten wat de bovengrens is van elk van deze drie groepen. Hoeveel kunnen individuele burgers maximaal achteruitgaan? De leden van de SP-fractie vragen de regering vanaf welk bedrag aan vermogen de bijtelling gaat gelden. Is het juist dat het hier het heffingvrije vermogen van € 20 785 uit de Wet inkomstenbelasting 2001 betreft? Is de regering van mening dat hier sprake is van een zeer fors eigen vermogen? Deze leden vragen de regering om een overzicht van de inkomenseffecten, uitgesplitst naar de categorieën geriatrische patiënten, somatische patiënten, psychogeriatrische patiënten, psychiatrische patiënten, mensen met een lichamelijke beperking en mensen met een verstandelijke beperking. Ook willen genoemde leden graag weten hoeveel burgers in totaal worden geraakt door het wetsvoorstel, wederom tevens uitgesplitst over de eerder genoemde categorieën. Tot slot vragen de leden van de SP-fractie naar aantallen en inkomenseffecten verdeeld over zowel leeftijds- als inkomenscategorieën.

De leden van de D66-fractie constateren een afwijking tussen de opbrengsten van de hier voorliggende wetswijziging, met een geschatte besparing van circa € 80 miljoen per jaar, en het scenario, zoals geschetst in de Brede Heroverwegingen Langdurige Zorg, waarin het invoeren van de vermogensbijtelling een geschatte besparing van circa € 300 miljoen

zou opleveren. Kan de regering dit toelichten en, indien dit verschil berust op een specifieke beleidskeuze, deze keuze toelichten en verantwoorden met het oog op de sterk oplopende AWBZ-kosten die in het verschiet liggen?

Ook merken de leden van de D66-fractie op dat de regering er terecht op wijst dat de wetswijziging alleen opgaat voor de beperkte groep verzekerden met een eigen vermogen dat boven het heffingvrij vermogen uitstijgt. Deze leden zouden dan ook graag vernemen op welke wijze de regering verdere inperking van de kosten van de AWBZ wil realiseren door middel van structurele en bredere maatregelen.

1.4 Administratieve lasten

De leden van de PvdA-fractie lezen in de memorie van toelichting (blz. 4) dat er geen extra administratieve lasten voor het bedrijfsleven of verzekerden zullen zijn, omdat zij voor deze maatregel geen actie hoeven te ondernemen. De benodigde gegevens zijn al bekend bij de Belastingdienst en hoeven alleen geautomatiseerd opgeteld te worden. De burger levert deze gegevens zelf al aan bij de aangifte van inkomstenbelasting. De keten rondom de AWBZ en de Wmo wordt echter wel complexer. Deze leden zouden dan ook graag zien dat er een uitvoeringstoets zal plaatsvinden door Actal om deze conclusie van de regering te bevestigen. Is de regering bereid een uitvoeringstoets door Actal te laten doen? Waarom is dat nog niet gedaan?

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Smeets

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Clemens